ချစ်ဦးညို၏ အမှာစာ
ရိုးဂုဏ်ဖြင့် ဆန်းနေသော အတ္ထုပ္ပတ္တိ

[၁]

ဆရာ(ဦး)နေဝင်း (လန်ဒန်)လို့ ကျွန်တော် ကောင်းစွာ သတိထားဖြစ်လာသည်မှာ အနန္တဂုဏ်ရည် ဘာသာရေး မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆရာပင်တိုင် ရေးနေသည့် "ဆရာတော်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံလျှောက်ထားမေးမြန်းခန်း" ကို အကြောင်းခံပါသည်။

အနန္တဂုဏ်ရည်တွင် ကျွန်တော်လည်း ပင်တိုင်ဆောင်းပါးများ ရေးနေသည်ဖြစ်ရာ ဆရာ၏ အင်တာဗျူးများကို စဉ်ဆက်မပြတ် တရိုတသေ ဖတ်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာ တွေ့ဆုံလျှောက်ထား မေးမြန်းသော ဆရာတော်ကြီးများမှာ ပရိယတ် ပဋိပတ် ကုံလုံသော ရဟန်းတော်များဖြစ်သဖြင့် ဘယ်အင်တာဗျူးနှင့်မှ မတူသော တွေ့ဆုံခန်း ဖြစ်လေသည်ဟု အားကျနှစ်သက်ကြည်ညိုခြင်းလည်း ဖြစ်ရပါသည်။ ပြောပြစတမ်းဆိုလျှင် ထိုသို့ ဆရာတော်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံလျှောက်ထားမေးမြန်းနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ပင် ရလိုက်ချင်ပါသည်။ (တစ်ဆက်တည်း တွေးမိသည် မှာ အကယ်၍ ထိုအခွင့်အရေးကို ကျွန်တော်ရသည်ထားဦး၊ ..... ဆရာ့လောက် စေ့စပ်တိကျမည် မဟုတ်ပါ။)

ဆရာ(ဦး)နေဝင်း (လန်ဒန်) သည် မိမိတွေ့ဆုံလျှောက်ထား မေးမြန်းရမည့် ဆရာတော်ကြီးများ၏ သိက္ခာသုံးပါးနှင့် ထေရုပ္ပတ္တိကို ကောင်း

စွာ လေ့လာစူးစမ်းပြီး ဖြစ်ကြောင်း ဆရာ လျှောက်မေးသော မေးခွန်းများက အထင်အရှား သက်သေပြနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုတွေ့ဆုံလျှောက်ထား မေးမြန်းခန်းသည် တန်ဖိုးကြီးလှပါသည်။

ထိုကဏ္ဍအတွက် သာမှုခေါ်မိသလို ဆရာသည် အလုပ်တစ်ခုကို မလုပ်မီ၊ လုပ်ဆဲ၊ လုပ်ပြီးဌာနသုံးပါးစလုံး၌ သတိကြီးစွာဖြင့် စေ့စပ်သေချာစွာ လုပ်တတ်သူ ဖြစ်သည်ဟုလည်း လှမ်း၍ မြင်လိုက်မိပါသည်။

၂၀၀၆ ခုနှစ်က ဆရာတော်ကြီး ၁၄ ပါးတို့နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို တပေါင်းတစည်းတည်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ပါ ဆရာ၏ အမှာမှာလည်း "အများပြည်သူ နာယူနိုင်ရန် ပြန်လည်တင်ပြနိုင်သော အခွင့်အလမ်းကြီးကို စာရေးသူ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် အသုံးချခဲ့ပါ၏"ဟု ဝံ့ဝံ့စားစား ဆိုထားလေသည်။ ဆိုထိုက်ပါလေသည်။

[၂]

နေဝင်း(လန်ဒန်) အမည်ဖြင့်ပင် ဆရာပြုစုသော နောက်တစ်အုပ် ရှိပါသေးသည်။ ကလောင်အမည်နှင့် စာအုပ်အမည် မလိုက်ဖက်လေခြင်းဟူ၍ ရုတ်တရက် ထင်မှတ်ဖွယ်ရာ စာအုပ် ဖြစ်သည်။ "မြန်မာ့ဆေးမြီးတိုများ"တဲ့။ ဆေးမြီးတိုပေါင်း ၁၅၀ ခန့် ရှိပါသည်။ ကတ်ကတ်သတ်သတ်ဟု ခေါ်လျှင် ခေါ်နိုင်မည့် ဆေးမြီးတိုများလည်း ပါဝင်သည်။ ချိုင်းနံ့ပျောက်ဆေးရည်တဲ့။ ဆေးလိပ်ဖြတ်ဆေးနည်းတဲ့။ နားပိုးကောင်ဝင် ကုဆေးနည်းတဲ့။ မျက်စိစွန်ပျောက်ဆေးနည်းတဲ့။ အာသီးရောင်ပျောက် ဆေးနည်းတဲ့။

ဆရာ(ဦး)နေဝင်း(လန်ဒန်)က ဘာကြောင့်များ မြန်မာဆေးမြီးတိုတွေကို စိတ်ဝင်တစားနဲ့ တကူးတကနဲ့ ရေးပါလိမ့် ဟူ၍ ဆရာ့အမှာကို ဖတ်ကြည့်လိုက်တော့မှ ဆရာသည် အဘိဓမ္မာတောင်သာ မြန်မာဆေးဆရာ၊ သမားတော်ကြီးများမှ ဆင်းသက်သောအနွယ် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့လိုက်ရပါသည်။ သို့သော် ဘိုးဘေးစဉ်ဆက် နွယ်လေတိုင်း ထိန်းသိမ်းဖော်ထုတ်ရန် သိကြ၊ လုပ်ကြသည် မဟုတ်ပါ။ ဆရာကတော့ ထိုဆေးမြီးတိုများကို သုတေသနပြုဖို့ အခွင့်ကောင်းရခဲ့ပြီး လက်တွေ့ပျောက်ဆေးနည်းများကို အသေအချာ မှတ်သားဖော်ထုတ် ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ စာအုပ်များ၏ နောက်ဆုံး စာမျက်နှာတွင် "စာရေးသူ၏ စာပေနှင့် ဘဝဖြစ်စဉ်မှတ်တမ်း" အကျဉ်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ကျွန်တော် စိတ်ဝင်တစား ဖတ်ကြည့်သည်။ ဘီအေ ဘီအယ်လ်၊ သတင်းစာဆရာ ဒီပလိုမာ၊ ဗဟိုတရားရုံးချုပ် ရှေ့နေကြီး၊ အထောက်တော် သတင်းစာ လက်ထောက် အယ်ဒီတာ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန နည်းပြဆရာ၊ မြန်မာ့အသံ မြန်မာပိုင်း အစီအစဉ် ထုတ်လွှင့်ရေး အရာရှိ၊ လန်ဒန် ဘီဘီစီ မြန်မာပိုင်း အစီအစဉ် ထုတ်လွှင့်သူ၊ ဘီဘီစီ မြန်မာပိုင်း အစီအစဉ် အထက်တန်း ထုတ်လွှင့်ရေးမှူး။

တစ်ကြောင်းဆွဲ ဘဝဖြစ်စဉ်ကို ဖတ်ကြည့်ပြီး ကျွန်တော် ဇဝေဇဝါဖြစ်သွားမိတာ အမှန်ပါပဲ။ ဒီဆရာကြီးရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ်ကလည်း စုံလင်ထွေပြားလှချည့်ဟု အောက်မေ့မိသည်။ ဤတွင် ကျွန်တော်သည် သမုဒ္ဒရာ ရေ မျက်နှာပြင်၏အထက် တစ်စွန်းတစ်စ၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ထိုးထွက်နေသည့် တောင်ကြီးကို မြင်ယောင်လိုက်မိသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် ရေအပြင်မှ အောက်ခြေရေနက်ပိုင်း၊ သမုဒ္ဒရာ ကြမ်းပြင်ပိုင်းမှာ ရှိနေမည့် မမြင်သာသည့် ဧရာမ ထုထည်ကြီးကိုလည်း မှန်းဆကြည့်မိပါသည်။

ထိုအချိန်မှာပင် မြင်းခြံစာပေတိုက်ပိုင်ရှင် ဦးထွန်းအောင်ကျော်က ဆရာ(ဦး)နေဝင်း (လန်ဒန်) ၏ "ဘဝမှတ်တမ်း" စာမူကို ကျွန်တော့်ထံ အပ်ရင်း "အမှာရေးပေးပါ" ဟု ဆိုလာပါသည်။

ဤအမှာစာ ရေးချိန်အထိ (ဦး)နေဝင်း(လန်ဒန်)ကို မမြင်မတွေ့ဖူးသော ကျွန်တော်သည်လည်း အမှာရေးခွင့်ကို မလွှတ်တမ်း ဆုပ်ကိုင်လိုက်ပါတော့သည်။

[၃]

သူ၏ "ဘဝမှတ်တမ်း"ကို ဆရာက "လန်ဒန်မှတ်တမ်း" ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စဖွင့်သည်။ ပြီးတော့မှ ဖြည်းဖြည်းချင်း နောက်ကြောင်းပြန်သည်။ နောက်ကြောင်းပြန်က အပြည့်မဟုတ်။ ၁၉၅၇ ဘီအေ ဘွဲ့ရပြီးစ၊ အထောက်တော် သတင်းစာ၊ ညလက်ထောက် အယ်ဒီတာဘဝဆီသို့ စတင် ခြေရာကောက်သည်။ (၁၉၅၇ မှာ၊ ကျွန်တော် ရှစ်တန်းပဲ ရှိသေး၏)

ထိုအလုပ်မှသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန၊ နည်းပြ လေးငါးလလောက်အကြာမှာ မြန်မာ့အသံပြောင်း၊ မြန်မာ့အသံမှာ ထုတ်လွှင့်ရေး အရာရှိအဖြစ်၊ ဇာတ်လမ်းပမာရေးပုံ၊ လွှင့်ပုံတွေ၊ အသံသရုပ်ဆောင် (မင်းသား) လုပ်ခဲ့ပုံတွေ။ အသံလွှင့်ပြဇာတ် စီစဉ်ခဲ့ပုံတွေ၊ သီချင်းကြီး သရုပ်ဖော် လုပ်ခဲ့ပုံတွေကို ဆရာက တစ်ကွက်ချင်း "တို့"ပြသည်။ နောက်ကြောင်းပြန်ကို ထိုနေရာတွင် ရပ်၍ "မင်္ဂလာဆောင်ပုံ" ကို ကြားဖြတ်ခုပြီးမှ လန်ဒန်ဘီဘီစီ ကာလသို့ ကူးသည်။

လန်ဒန်ဘီဘီစီကာလအပြီးတွင် မြန်မာပြည် ပြန်လာပုံ၊ အထက်တန်း ရှေ့နေအဖြစ်မှ လွှတ်တော်ရှေ့နေအဖြစ် လုပ်ကိုင်ပုံတို့ကို ထပ် "တို့"ထားပြီး ဒုတိယအကြိမ် လန်ဒန်ဘီဘီစီသို့ ထပ်မံထွက်ခွာပုံအရောက်မှာ ပထမပိုင်းပြီး၍ ဒုတိယပိုင်း ရန်းကန်လှုပ်ရှားရပုံများကို စောင့်မျှော်ပါဟု ဆက်ရန် ပြလိုက်ပါသည်။ အကျယ် အသေးစိတ်ကို ဆရာ့စာတွင် ဆက်လက် ဖတ်ရှုကြရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမှာတွင် ကျွန်တော် ရေးချင်သည့် အဓိက အချက်များမှာ-

[၄]

(က) ဆရာ (ဦး)နေဝင်း (လန်ဒန်) ၏ ဆောင်ပုဒ် တစ်ခု။ (တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားဘဝတွင်လည်း တယောတစ်လက်ဖြင့် လသာသာ သီချင်း ထွက်ဆိုနေလေ့ရှိသော ကျွန်တော် တစ်ယောက် စာမေးပွဲအောင်မည်ဟု မည်သူမျှ ထင်ခဲ့ကြမည် မဟုတ်။ သို့သော် ကျွန်တော်၏ တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ် စာမေးပွဲကျသည်ဟု တစ်ခါမျှ မရှိခဲ့ပါ။ အများမသိကြသည်က ဝီရိယ ဇွဲသန်သန်ဖြင့် နေ့စဉ်မှန်မှန် စာကို ကြိုးစားသော ကျွန်တော်၏ဇွဲ ဖြစ်ပါသည်။ "ဝီရိယတော ကိံနာမော ကမ္မံ န သဇ္ဈတိ" ဝီရိယရှိသော သူသည် အဘယ်မည်သော အမှုကို မပြီးစီး မအောင်မြင်ဘဲ ရှိအံ့နည်း ဆိုသည့် ဆောင်ပုဒ်ကို ကျွန်တော်မြဲမြဲ ကိုင်စွဲထားခဲ့ပါသည်။) (စာ-၆)

ကံချင်း၊ ဉာဏ်ချင်း မတိမ်းမယိမ်းရှိလျှင် ဉာဏ်သမားကို ဝီရိယသမားက ကျော်တက်သွားတတ်ကြောင်း ကျွန်တော်တို့အားလုံး အသိပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာ၏ ကြေးမုံပြင်မှ ဘဝပုံရိပ်တွင် ဤဝီရိယအသံသည် အကျယ်လောင်ဆုံး ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။

(ခ)ဆရာ၏ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးတွင် ဆရာသည် သူ့ကဏ္ဍနှင့်သူ ကြီးကျယ်ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် နီးနီးကပ်ကပ်ကြီး ပတ်သက်ခဲ့၊ အလုပ်အတူတွဲလုပ်ခဲ့ရလေသည်။

-ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခဆရာကြီး ဦးအေးမောင် (တက္ကသိုလ် မောင်သန့်စင်)၊ ပါမောက္ခဦးချမ်းမြ (မြကေတု)၊ ဦးဆန်းထွန်း၊ ဦးမောင်မောင်တင်၊ ဦးလှ တင်၊ ဒေါ်သန်းမေ အစရှိသော ဆရာဆရာမကြီးများ-

မြန်မာ့အသံတွင် အမှုထမ်းစဉ်က သုတေသနအရာရှိ ဦးစိန်မောင်ဦး၊ ချစ်ဒုက္ခ ဦးဘညွန့်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်-ဦးခင်ဇော် (K)၊ ဦးကျော်ငြိမ်း (မာတလိ)၊ သခင်တင်ဦး၊ ဦးဝင်းကြည် (မြန်မာ့အသံ ကိုသစ္စာ)၊ ဒေါ်သန်းနှစ်၊ ဒေါ်တင်ညွန့်၊ ဒေါ်မေစီ၊ ဒေါ်မေရှင်၊ ဒေါ်ခင်ခင်ကြည်၊ ဒေါ်တင်တင်မြ၊ ဒေါ်မူမူမြင့်....

စောင်းဦးဘသန်း၊ ဂီတာဦးစိမ်းမောင်၊ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၊ ဆရာနီး၊ ဆရာတောက်၊ ဦးဂုမ္ဘန်၊ ဒေါ်အောင်ကြည်.....အစရှိသော တေးဂီတ အနုပညာရှင်ကြီးများ-

-လန်ဒန်ဘီဘီစီကာလတွင် ဦးစိန်လွင်လေး၊ စာရေးဆရာမ(ဒေါ်)ကြည်အေး၊ သခင်သာခင်၊ ဗိုလ်တင်မောင်ကြီး စသော မြန်မာများနှင့် သာမက "ဒေါ်ရသီဂုဒ်မင်း၊ အယ်လင်ဇင်ဒရာ မင်းသမီး၊ စာရေးဆရာကြီး မောရစ်ကောလစ်၊ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကာလ စစ်ဦးစီးချုပ် လော့ဒ်မောင့်ဘက်တန်......၊ မြန်မာနိုင်ငံ နောက်ဆုံး ဘုရင်ခံချုပ် ဆာဟူးဘာတ်ရန့်စ်" အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ....၊

ဆရာ ထိုသို့ပတ်သက်ခဲ့၊ အတူတွဲလုပ်ခဲ့ရသူများမှာ "လန့်လောက်သော" ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါပြီ။ သို့သော်...

(ဂ) ဆရာ (ဦး)နေဝင်း (လန်ဒန်) သည် သူ၏ ထိုထိုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် ပတ်သက်ရာ ပတ်သက်ကြောင်းတို့ကို အကွက်ဆိုက်ရာရာများ၌ ဖော်ပြခဲ့ရာတွင် "ကြွားဝါသောလေသံ" အလျှင်းကင်းသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ပုထုဇဉ်တို့သဘာဝ ကြွားမည်ဆို ကြွားလောက်ပေသော (ထိုသို့ ကြွားလျှင်လည်း နားခံသာသော) အကွက်များဖြစ်ပါလျက် ဆရာသည် စင်းစင်းပြေပြေလေး "တို့"ရုံသာ တို့ရေးသွားသည်။ (အချို့နေရာများတွင်

ကျွန်တော်သည် ဖတ်နေရင်းဖြင့် "ဒါ့ထက်ပိုပြီး သရုပ်ဖော်ဖို့ ကောင်းတယ်" ဟုပင် အားမလိုအားမရ ဖြစ်မိကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။)

သို့သော် အားမလိုအားမရဖြစ်ရင်း "ရေးသားတင်ပြပုံနှယ်၊ ရိုးလိုက်တာ"ဟု တွေးမိရင်း တစိမ့်စိမ့် သဘောပေါက်လာသော အရာတစ်ခု ထွက်ပေါ်လာပါသည်။

ဆရာ(ဦး)နေဝင်း(လန်ဒန်) ၏ ဘဝမှတ်တမ်းသည်....

ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော်ခြင်း၊ ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချခြင်း စသော မင်္ဂလာများနှင့် ပြည့်စုံနေသည်။

ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယ၊ သုံးပါး ဆုံစည်းညီညွတ်ခြင်း၊ ကြောင်းကျိုးဆက်စပ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းတည်း ဟူသော သဘာဝနိယာမ အစဉ်နှင့်လည်း ကိုက်ညီနေသည်။

ပြေပြေစင်းစင်းကြီး တို့ရုံတို့ထားသော အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်စေကာမူ ပင်ကိုအကြောင်းအရာတွေကပင် ခိုင်ခံ့ပြီး ဖြစ်နေသည့်အတွက် စာရေးသူ တမင် အားမထုတ်ရပါဘဲ ကရုဏာရသ၊ ဟာသရသ၊ အဗ္ဘုတရသ အဖွဲ့တွေက အလိုလို ပါဝင်နေကြသည်။ (သာဓကအားဖြင့် ဂီတာ ဦးစိမ်းမောင်၊ အပ်ချုပ်သမား ကိုသိန်းထွန်း၊ ရောမမြို့ ဋ္ဌန့်စားခန်း).....။

[၅]

အမှာစာကို နိဂုံးချုပ်ပါမည်။

လောက၌၊ ကြာရှည်အခံဆုံး၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကောင်းဆုံး၊ အဆန်းဆုံး... စသော ဂုဏ်ပုဒ်များ၏ မြစ်ဖျားခံရာမှာ...."အရိုးဆုံး" ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာ(ဦး)နေဝင်း(လန်ဒန်) ၏ "ဘဝမှတ်တမ်း" သည် ရိုးဂုဏ်ကြောင့် ဆန်းနေသော အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်သည်။

ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် လေးစားအပ်သော စာဖတ်သူသည် မိမိတို့၏ ခံစားစုပ်ယူနိုင်စွမ်းအားရှိလျှင် ရှိသလောက် အကျိုးကြီးမားမည်မှာ သေချာပါသည်။

ချစ်ဦးညို